

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Bulev. Regina Maria Nr. 13. Timbrafa „Aradul”

INFORMAȚII
Se primește după tariful la Administrația țării și în toate agențiile de publicitate.

Abonamente:
Pe un an . 780 Lei
Pe 6 luni . 397 Lei
Pe 3 luni . 195 Lei

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI

3 Lei ex.

3 Lei ex.

Să luăm aminte

Mărturisirile unui român, membru în Consiliul de Administrație la o bancă minoritară.

Arad, 25 Februarie.

Zilele trecute am avut o interesantă discuție asupra chestiunii dacă pot ori nu justifica frunzașii vieții noastre publice, prezența lor în Consiliile de Administrație ale băncilor, și peste tot ale societăților pe acții, neromâne, din țară? Răspund aici scurt și franc. Dacă o societate pe acții este naționalizată în mod cinstit, și dacă organismul ei intern este loial și desbrăcat de orice gânduri ascunse și dușmane statului român, prezența românilor în Consiliile de Administrație și de Cenzori, și peste tot la conducerea activității de instituții, își are rostul ei, — altcum este însă o crimă națională. Nu am pretenția, declarând acestea, că dau aci în vileag niște lucruri descoperite de mine, căci de adevărul celor spuse mai sus este convins orice om cu rațiune. Doresc însă, să mărturisesc unele din experiențele mele, făcute în calitate de membru în Consiliul de Administrație la o societate pe acții străină.

Nainte de a intra însă în subiect, voiesc să ridic în fața publicității, care va ceti aceste știri, drept circumstanțe atenuante faptele că:

a) nu mai fusesem membru în asemenea Consilii de Administrație;

b) că terenul de operații ale băncilor în general, este azi cu totul altul, decât cel dinaintea războaiului european;

c) chiar dacă aș fi fost membru în Consiliul de Administrație la o bancă românească, n'aș fi avut ocazia să văd lucrurile pe care le-am văzut la societatea minoritară, la care mă aflu în prezent. Chiar și directorii de bancă români, recunosc că organizația băncilor românești înainte de războiu era unitară și monotonă, și nu atât de variată cum este astăzi.

Prin urmare nu mi se va putea face nici mie imputare că m'am pus cu toate legăturile mele, cu situația mea socială și morală în serviciul unei societăți pe acții străine, trădând conștient interesele neamului meu. Mărturisesc că nu am comis nimic contra conștiinței mele de om și contra demnității mele naționale. Sunt atent la tot ceace se petrece înaintea ochilor mei, și atunci când voi sune la convingerea, că la conducerea acestei societăți se operează contra intereselor noastre de stat și de popor, — nu numai că voi pleca, — dar voi fi de ajutor celor chemați să aducă la rezeon pe cei ce vor fi dat seama de realitate.

Când scriu aceste știri stau sub impresia puternică a argumentelor unui director de bancă română, care mi-a demonstrat cum băncile străine ne speculează valuta pentru a creia profituri, ne exploatează avuțiile, în lipsa unei organizații naționale economice, și peste tot cum se învâlesc străinii și săracim noi, în țara noastră proprie.

Să revin la subiect: experiențele mele. Sunt convins, că și alți în situația mea, vor fi făcut constatări la fel, dacă și-au dat seama de rolul lor, și nu vor fi avut, înaintea ochilor, numai cele câteva zeci de mii de lei tantiemă.

N'am fost împărțit de onorarea de a mi-se cere părerea la acorda-

rea de credite, nici nu mi-s-au confiat secretele oficiale și nici n'am fost prea des convocat la ședințe.

Couducerea efectivă o are directorul, însoțit de un sfat restrâns al câtorva membri din Consiliul de Administrație, — aleși tot de d-sa și dintre cari nici unul nu e român. După cât am putut afla, acești oameni de încredere beneficiază, cu directorul împreună, de onorarii speciale, peste marcele de prezență și tantiemele controlabile. N'am putut pătrunde niciodată în tainele legăturilor cu strănătatea ale acestei societăți. Un lucru îi știu însă cu certitudine și anume, că sprijinul este foarte puternic, dar nu știu ce expresie a căpătat în bilanțul anual! Mie mi s'a spus numai că s'au realizat profituri considerabile, că progresul este în continuă creștere, că depozitele spre fructificare se sporesc, în fine că totul merge bine. Dacă toate aceste le-aș fi auzit din gura unui director de bancă română, al unei bănci românești, — natural că bucuria mea ar fi fost mare și justificată. Eu însă totdeauna mă departam cu impresii contradictorii, ba chiar confuze. Aș fi voit să știu secretele; cum știu străinii să întemeieze, să ridice și consolideze bănci, pentru că se pot valorifica, acest secret în interesul și spre binele neamului meu. Dar nu mi s'a dat ocazia și posibilitatea. M'am departat totdeauna din birourile acestei societăți, cu impresia că m'am adăpostit și eu la umbra unui mare arbore, care-și are rădăcițele afară de hotarele țării mele. Dacă nu ar fi așa, de ce nu mi-ar fi destăinuit și mie Direcțiunea, secretul succeselor lor, ce mi le scoteau în relief, dar de a căror realitate n'am fost convins niciodată.

Am văzut aglomerate acții în mâna unor persoane, cari nu pot avea atâta avere, cât reprezintă nominalul acestor acții. În acest fapt încă găsesc eu camuflat sprijinul extern.

Serviciile ce mi-s-au cerut au fost intervenții la oficialitatea română, și apoi s'au folosit de numele meu, om cinstit, în relațiile ce le vor fi făcut, cu stirea și fără stirea mea.

Până a nu încheia aceste comunicări, mai voiesc să insist asupra unei chestii foarte importante. Am constatat, că la băncile străine, dacă nu majoritatea, apoi cel puțin o bună parte din depunătorii, sunt români; ba ce e mai mult, la bănci, cari nici nu sunt societăți pe acții, cu socoteți publice, țărănimea română își plasează banii, confundându-le pe aceste cu instituția băncilor românești, cari au fost totdeauna, — orișicât de restrâns a fost cadrul activității lor, — instituții de o valoare morală nedesmințită.

Evaluez la 20 milioane lei suma tuturor depunerilor spre fructificare, pe cari le-au făcut românii la băncile străine din Arad, și mă revoltă contra inconștienței noastre, când îmi dau seama, că acest însemnat capital românesc este depozitat în mâni dușmane nouă ca neam și stat. Câte fapte bune, și ce progres ar putea realiza orașul nostru din punct de vedere național românesc, — dacă aceste capitaluri ar fi concentrate în mâini românești?

Amintesc acest lucru pentru a demonstra, că pe mine nu m'a condus pofta de câștig, atunci când am primit invitațiunea ce mi-s'a făcut să intru în consiliul de administrație al societății, unde mă aflu de prezent. N'am răvnit la câștiguri nenunciate, ci am satisfăcut unei invitații, în credința că mi-s'a făcut cu această intenție loială, cu care eu m'am hărăzit s'o acceptez. Îmi voi da însă toată silința să trag toate foloasele experiențelor mele. Dedicamdată atât.

Dixi et salvavi animam meam.

Omega.

NOTE

Intre artă și murdărie

Arad, 25 Febr.

De multeori i-am aruncat în fața publicului românesc din Arad cuvinte grele — pietre colturate ale revoltei noastre contra nepăsării Românilor localnici față de manifestările artistice-culturale românești. Și pentru că să rămân cât mai adânc orgoliul publicului nostru, îi aruncam totdeauna în farfurile scumpe ale egoismului, pilde tari despre interesul cald al populației minoritare față de mișcările lor artistice, literare culturale, etc.

Zua de ieri a venit să ne slăbească intrucâtva entuziasmul pentru dragostea de artă mare a minoritarilor noștri.

Dupa o samă de opere proaste cari se adresau mai mult bestiei din om, dar cari făceau săli arhipile din care publicul românesc nu înțeleg, de Mihail Fekete s'a gândit să dea, — în memoria lui Giacomo Puccini opera celebră: „Madame Butterfly”. Pentru că reprezentarea aceasta să fie și mai impunătoare domnul Fekete l'a invitat pe marele critic muzical Dezideriu Jarossy din Timișoara, să țină o scurtă conferință despre marele compozitor italian.

Ieri, 24 Februarie, urma ca Teatrul Orășenesc să dea publicului arădan acest admirabil spectacol.

Orele 9 seara... În sala teatrului nu erau decât 4-5 persoane... În fața acestei surprize, la care desigur nu s'a așteptat, dl Fekete s'a văzut silit să încheie Teatrul și să plece.

Publicul românesc care fuge de manifestările artistice românești ca dracul de famă, poate fi satisfăcut. Publicul maghiar, la unele ocazii, nu se ridică mai presus de al nostru.

Dacă Jean Proșteanu a cântat ieri seară la Palatul Cultural din localitate în fața câtorva cu-

noștri, Teatrul maghiar și-a închis porțile din lipsa de public.

Dacă ar fi fost vorba de vreo întrecere la circ sau de vreo dansatoare goală, publicul, — atât românesc cât și minoritar — ar fi alergat într'un suflet...

În fața acestei privești de animalizare a oamenilor, ne vine în minte poema în proza: „Căinele și flaconul” de Ch. Baud-Laire.

Ca și cânelul din cortea lui Baudelaire, publicul de astăzi nu-i trebuie artă, — ci mardărie!

Proiectul legii băuturilor spirtoase

Proiectul de lege privitor la băuturile spirtoase, întocmit la ministrul de finanțe are două tendințe bine pronunțate.

Prima tendință: să micșoreze consumul alcoolului, să dea o altă întrebuintare produselor alcoolice și să reducă țaria alcoolului ce va fi consumat.

A doua tendință: să creeze din desfacerea băuturilor spirtoase un venit constant comunelor, pe cari acestea să-l întrebînțeze

pentru opere culturale: școli, biblioteci, etc.

Pentru realizarea primei tendințe se va institui un riguros control la producerea băuturilor spirtoase.

Pentru atingerea celei de a doua tendințe se va prevedea ca desfacerea băuturilor spirtoase să se facă de comitete locale, din cari să facă parte elementele de cultură și reprezentanții administrativi ai comunelor.

Cartea verde a României

A avut loc o consfățuire la ministrul de finanțe și alia la ministrul de externe, în care s'a discutat chestia redactării Cartii Verzi a României în conflictul româno-german.

S'a hotărât să nu se publice decât documente oficiale din care reese că Germania a recunoscut la un moment dat obligația de a plăti hârtia monedă emisă de Banca Generală.

Cartea Verde va apare peste câteva zile.

Ce se petrece în Austria

Arad, 25 Februarie.

Un amic al nostru, înapoiat de curând din Viena, unde a stat mai multă vreme ne-a făcut o expunere a situației, pe care o rezumăm aci.

Austria merge spre o metodică asanare. Doctorul Ram-k, noul cancelar federal, a acceptat în totul programul predecesorului său și, în același timp toate obligațiile pe cari Monseigneur Seipel le luase față de Liga Națiunilor, as fel că programul dela Geneva este urmat, în litera lui, cu aceeași intențiune ca și autorul protocolului.

Acest fapt a fost pe deplin recunoscut în ultima sesiune a comitetului Ligei Națiunilor, după ce membrii acestui comitet luaseră cunoștință de explicațiile date de ministrul austriac al Finanțelor și de comisarul general Zimmermann. În cursul discuției a dăruit un spirit de conciliere deplin, astfel că noile măsuri de asanare au fost luate, în deplin acord.

Opera grea de asanare continuă, cu mari sacrificii, pentru echilibrarea bugetului. Numărul funcționarilor se reduce tot mai mult.

Se continuă tratativele între guvernul federal și guvernele provinciale pentru uniformizarea administrației. Înțelegerea este aproape completă și un mare număr de funcționari vor fi concediați și se vor realiza considerabile economii.

Ruinele războiului au distrus multe existențe în Austria, dar situația s'a ameliorat

considerabil și viața începe să-și reia cursul ei normal.

Stabilizarea coroanei față de dolar și lira sterlingă este perfectă. Un schilling valorează zece mii de coroane. Introducerea schillingului ca monedă-aur va avea de consecință sigură asanarea completă a finanțelor.

Călătoria șefilor partidului german la Berlin a dat naștere la combinațiuni fantastice. Lucrurile au fost puse la punct chiar de guvernul austriac.

Apropierea economică dintre Austria și statele limitrofe este unul din punctele principale ale programului dela Geneva. Este natural ca Austria să facă un aranjament și cu vecinul său dela Nord, „tovarăș de nenorociri și rudă prin rasă”.

Nici un partid austriac de acum nu se gândeste la uniunea politică sau vamală cu Germania. Toată lumea este ocupată cu ridicarea economică a țării atât de încercată după războiu.

Nici o combinație în sensul unei confederațiuni dunărene, nu este luată în serios în cercurile oficiale austriace. Ele știu prea bine psihologia și spiritul de independență ale popoarelor eliberate pentru că creadă o astfel de himeră.

Austria, prin acordul dela Geneva, prin ajutorul financiar acordat de Liga Națiunilor, își urmărește opera de asanare a economiei sale, în cadrul tratatului dela Saint-Germain.

FOLIOLETON

FLOAREA BIRUINȚEI

IV. În preajma unei case de bani...

(Insemnări din războiu 1916)

„Cam cătră ami ză, căd îi searele în cruci, am poposit și noi la poala Feldioarei. Am luat prânzul pe „iarbă verde” cu un pic de cântec de glăvă și de voie bună...”

Aeroplanete dușmane s'au preumblat un cârd de vreme tot pedesupra noastră. Băieții „de oras” mirați de atâtea cinstre ce ni se făcea, cereau „vin” și „femei” ca'nă vremea bune când Bucureștii făurea nopti de sărbătoare... Dar giasurile cereau în pustiu, larma iscată s'a potolit și-am rămas fiecare cu bida lui de mâncare. Borșul era strânic. Am înfăcut cât șapte, căci umbietul mi l'ăștit deschide pofta mai abitic ca un toiu de țuică înaintea de usă. Am avut un ceas de odihnă și-apoi am urcat în rânduri strășne către sat. O stradă largă, cu o grădină în mijlocul ei, ca o pișcă cu pomi bătrâni și cu o fantăză îl împarte în două. Alte străzi mai mici o întretăie. În grădină se află „casa de sfat”. Luatu mai de seama e un turn-cetăție zidit pe-o coamă de deal la un capăt al satului. În fund, la celalalt unghiu se află biserică românească cu turle înaltă și cu ceas. Multe case goale și sași fugiți. Secției mele i-s'a dat de adăpost peste noapte casa în care era Poșta. Înăuntru am găsit o hărăbăbură. Odaia de poștă, ce e drept, în bună rânduială: o masă de scris, polițe pentru odhna catastivelor și cărți în teanc pe bateriile de electricitate. La colț, meșcioura cu aparatul de telegrafie sau „cântăntăntor” cum se mai numea, cu fir-le toate tăiate; o casă de bani iar pe jos telegrame cu pajura

maghiară „în alb” cărți poștale deschise, închise cu chipuri sau fără chipuri...

În odaia de lucru a Poștei, mai toate erau la locul lor dar în odaie de locuit nu mai dădeam de rost.

Odată, luând în primire noul adăpost pentru cele 2-3 zile de ședere, fiecare și-a căutat câte un locșor mai bun unde și-a lăsat „câteauna” din spărie și-a curățit arma, și-a luat-o apoi răsna prin sat să caute nișcavi pățuri sau învelitori pentru un așternut mai bun. Alții, neavând ce face au început să se preumblie prin înăuntrul celor 6-7 odăi, trecând ca prin sălile unui muzeu dela odia de primire și până la bucatărie. Ba, și prin curți s'au preumblat vre o căți va. Știri, au început să vie:

— Domnul Sergent vrea să guste ceva poame?

— Firește!

— Avem prune, mere mari de Feldioara... De unde?

Și Alduța scoțându-le de prin buzunari cu o încredință de mare proprietar adăugă:

— De priu pamânturile noastre și mi arată un fund de livadă ce se învecină cu cimitirul satului. Am intrat în casă. Băieții mei, prin odăile din față, pline tot cu lucruri de preț, priveau înăuntru, ulmiți, sumedenia de chiuri atârnate pe pereti sau rându-te pe poliți aurite. Unii mai căutărți, se apropie să le vadă mai bine ba, îndrănesc să le atingă, le luă în mână, împărțesc între ei păreri felurite șoptind sau grășind

tare iar alți se mulțumesc să le deslușească prețul și folosul doar în gând. Și astfel lucrurile scumpe trec din mână în mână și în această nevrută preumblare fie are pierde una câte una din frumusețile lor. De piidă: un pahar de flori s'a sfărmat, un ceanăic scump rămas fără capac iar o femeie daltăită în mamoră albă și-a pierdut prin întâmplare de mai sus, brațul drept ce ținea fi cila înțelegciunii. Cam astfel s'a petrecut și cu scaunele ce-au rămas biete în două sau în trei picioare și tot astfel s'a săvârșit și cu pianul rămas fără de coarde și clape de cântat...

Veți zice:

— Ce barbarie!

Răsuind:

— Nu! Asta nu e barbarie ci, vina nevinovatei curiozități.

Mi-am ales culcușul, în patul larg al gospodărilor fugiți. E morsk de te îngropi până la gât în el. M'am tântit o chipă să mai mă învâlesc, să-mi adun gândurile, și să mai însemn cele văzute-petrecute și băntorile aceste... Îmi stăpânește privirea, două chipuri m-ri, înrămuite în lema aurit ce înfășățează — bănușe! — pe stăpânul casei și pe soția lui. Îl priveșc în tăcere și mă socotesc. Sunt oameni de mijloc. Să încep dintru întâi, firește cu duci „conita”. De vârstă... grasă... și cu o pereche de ochi violeni de parcă și-ar spune.

— Degeaba, de fugit, am fugit noi dar de-aci dila ramă tot va spionez eu... Și pară-mi răle cu tot sirazul de dinți careați. Bărbatu său, dimpătrivă, are înfășșarea unui bou dus la tăiere. Mă privește rupător de neră a ar fi fost prins cu mâta în ac și parcă tot stăndu-mă la el mier vorbi cu adev-rat împărțându-mi o taină de preția memorant:

Inainte de edificare
— oferta și buget —
 cere dela
Kron și Vandrascsek
 arhitecți și clăditori măestri, birou de întreprindere și planator **Arad, Strada Tache Ionescu (f. Sarossy) Nr. 4.** Se pregătesc zidiri moderne, transformări și reparări cu prețurile cele mai favorabile. (741)

Cabinet dentar
 Scoaterea dinților cu insensibilitate Lei 40
 Coroane de metal, buc. unui dinte (material de Randolf, Victoria) 80—100
 Dinți albi de cauciuc buc. 40—50
 Coroane, dinți de aur, (aur garantat) buc. 300—350
FRIDA D'MONDJALLED,
 dentistă absolventă, Bal. Regele Ferdinand 14 (707) (fost József Ióherceg ui.)

Cumpăr și vind plane
 vechi. Primesc reparatu-i și acordări estine
MELIȘ, Arad, Strada N. Pompiliu (fost Kasza) No. 21. (668)

Lysiform
 ESTE CEL MAI BUN DESINFECTANTII

Insertii se primesc la Administratia ziarului.
 No. G. 8353/7—1923.

Publicațiune de licitație.
 Pe baza deciziei judecătorei de ocol Arad, No. de mai sus, mobilie și alte obiecte prețuite în suma de Lei 4900, cuprinse în favorul lui Kremer M. contra urmaritului pentru suma de Lei 1500 capital, interese de 5% dela 26 Ianuarie 1923, sepe stabilite până în prezent în suma de Lei 539, se vor vinde la licitație publică în Arad, Strada Grigorescu No. 9, în ziua de 28 Februarie 1923 la orele 1 d. m. (742)
 Această licitație se va ține și în favorul lui Spitéler și Zeiner pentru suma de Lei 8142 și acces.
 Arad, la 9 Februarie 1923.
 Exec. judec.: GH. CIUPULIGA.

Răspândiți Tribuna Nouă!
 No. G. 14304—1924.

Publicațiune de licitație.
 Pe baza deciziei judecătorei de ocol Arad No. de mai sus, mobilie și alte obiecte prețuite în suma de Lei 7200, cuprinse în favorul lui Engelhardt Francisc contra urmaritului pentru suma de Lei 600 capital, interese de 5% dela 2 Octomvrie 1924, sepe stabilite până în prezent în suma de Lei 44750, se vor vinde la licitație publică în Arad, Strada Moise Nicoară Nr. 1 în ziua de 3 Martie 1925 la orele 2 d. m. (743)
 Exec. jud. reg.: Gh. Ciupuliga.

Reclama e sufletul comerțului

Franta și conflictul româno-german

Intreaga opinia publică mondială urmărește cu atenție desfășurarea conflictului germano-român. Toată presa aliată arată dreptatea României, care spoliata de Germani în timpul războiului este amenințată de o nouă spoliatare.

Atitudinea energică a României găsește aprobarea generală. Ne permitem azi să publicăm un articol apărut în ziarul „Le Temps”, care este purtătorul de cuvânt al Franței în chestiunile externe.

Iată ce scrie într-un prim articol maric organ parizian:

„Le Temps” cu data de 20 Februarie, vorbind de diferendul româno-german, după un lung istoric al acestui conflict scrie:

„Cecace este de semnalat în diferendul româno-german este faptul că Berlinul, timp de patru ani a refuzat să discute această chestie în București și ca guvernul Reichului ar fi dorit ca d. Vintilă Brătianu, când se găsea la Paris, să treacă și pe la Berlin unde s'ar fi discutat chestiunea restituirii bunurilor românești.

Astăzi, însă, d. Stresemann se retrasează în dosul planului Dawes pentru a declara că Reichul nu poate plăti nimic în afara de cecace prevăd expertii.

Aci e jocul: Germania a recunoscut odata datoria sa și a făcut odată propuneri pentru a achita, dar ea mai spune că acum planul Dawes o scutește de această obligație.

Presă germană — continuă „Le Temps” — varsă foc și pară cu privire la măsurile pe care guvernul român ar fi dispus să le ia. Informațiile pe care ea le publică sunt de altfel tendențioase sau false.

Nu este vorba deocamdată de ruperea relațiilor diplomatice nici de expulzarea din România a supușilor germani. Guvernul din București va recurge fără îndoială mai întâi la represalii cu caracter economic triplând tariful vamal maximum pentru produsele germane și prevădând 20 la sută asupra importurilor germane cu titlu de reparație. Va rezulta de aci o tensiune primejioasă din care germanii vor pierde, caei este sigur că acest diferend crează împrejurări esențial defavorabile pentru comerț și industria Reichului care cauta să recucerească locul care-l deținea în edi-nouă pe piața română. Această considerațiune va determina poate Cabinetul din Berlin să nu împingă lucrurile mai de parte și să își rezerve un mijloc de regulare înainte de a se ajunge la o ruptură de fapt.

Cât despre România, sigura de simpatii aliaților făcând dovada unui spirit larg de conciliațiune timp de patru ani, obligată să se preocupe de restabilirea prosperității unei țări tragic încercată de război, ea în telege în aceste împrejurări să și apere drepturile cu energie.

Demonstrația antiromânească a șvabilor din Jamul-Mare

Ei dau ordin muzicii să cânte „Gott Erhalte”. — Arestarea șvabilor cari au amenințat cu pumnii portretele regale.

Cetim în „Voința Bapatului” din Timișoara:

„Din comuna Jamul-Mare, situată aproape de frontiera jugoslavă, sunt ni informati, că proșpeții noștri cetățeni „români”, șvabi primii în urma ultimelor rectifi.cări de frontieră dintre noi și Jugoslavia, nu prea sunt pătrunși de respectul față de autoritatea statului român și cu atât mai puțin de loialtate pentru M. S. Regele Ferdinand I. Pentru a ilustra cele afirmate a i, istorisim un singur caz, petrecut în această comună, cu locuitorii în majoritate șvabi.

În ziua de 8 Februarie, „Bewerwern”-ul (Asociația Franlor) din Jamul-Mare, a aranjat un concert, urmat de dans, în sala unei cămăruțe din acea comună. La un moment dat, niște frumosi șvab, toți membri ai antistiei comunale, au dat ordin muziciei (în Orțșoara) care le concerta, să cânte „Gott Erhalte”, imnul casei imperiale austriace. Muzica la început a refuzat să execute ordinul, dar sub presiunea amenințărilor, s'a executat instumentele de alamă, în curând între-nă-văchul ban, cântarea ce ne amintea mereu, iobăgia și martirajul atâtor fi buni ai neamului nostru, pentru „pajura cea cu două capete”.

Azi tența, peste două sute de capete, transfigurată, cu lacrimi în ochi a ascultat acest imn lugubru, în timp ce aceași frumosi s'au urcat pe mese, în fața portretelor, cari reprezentau pe MM. LL. Rege și Regina României, amenințând cu Pumnii, cele două tablouri și acoperind cu blesteme, pe Rege și Regina.

În urma acestei purtări ticliloase a șvabilor, dela frontiera țării, s'a pornit o anchetă, în cursul căreia au fost arestați următorii șvabi: Weirauch, Braun, Lauritz, Kämpfer și Mayer, din Jamul Mare, despre cari s'a dovedit, că au amenințat cu pumnii tablourile familiei regale, dând ordii muziciei să cânte imnul austriac. Ei au fost dați la prețura dia Deta, care a întocmit actele de dsre, în judecată.

Se crede, că acești șvabi vor fi dați în judecată consiliului de război, dat fiind, că în Banat se mențin încă dispozițiunile stării de asediu.

Conflictul cu Germania

În ce privește conflictul cu Germania, nici până azi nu s'a primit un răspuns din Berlin, și prin urmare tratativele n'au mai progresat.

Guvernul a fost însă informat că Lloyd bavarez, societatea de navigație germană a trimis dispozițiuni telegrafice tuturor comandantilor de vapoare cari staționează actualmente pe Dunăre, să acosteze imediat în porturile bulgarești.

Aceasta spre a preîntâmpina eventuala lor secestrare din partea guvernului român.

La mi-isterul de finanțe s'au întrunit membrii comisunii pentru lichidarea averilor fostilor in-mci spre a studia posibilitățile pentru punerea în aplicare a măsurilor de represione anunțate de guvern.

Reviste (Teatrul parisian)

Bonjour Paris la Casino! din Paris cu Mistinguette St. Granier, Raimu, Leasi, etc.

Un gen de tot special al teatrului parisian este revista. Toți câți trec pragurile divine ale Parisului, ca albinele atrase de parfumul esențiat al corolei, vin aici, unde rafineria gustului, frumusețea însăși în sborul ei spre sublim, rivalizează cu cea mai pură poezie. Aceasta este însuși întregul Paris, în vâul lui de noapte, la rubinul amurgului sau a zorilor de lumină în marele Ocean al culturii de secole createore. „Cât farmec găsești în acest corp cu palide trăsături care este femeia” — exclamă Anatole France și noi la rândul ne împuși de sentimentul înfiorator al grandioarei preaslăviri acest lăcaș aristocratic de eleganță, de bun gust, de fa mece ferice, ce se adăpostește în adierea dulce a spiritului parisian. Un misticism nemipomenit ne cuprinde, vrajiiți de razele magice în nebuna imorțisire a pasiunii și ne leagă într'un vis al tuturor cu subiectul Parisului seducător.

Da! Parisul e Don Juanul cel mai de temut, care nu cunoaște gluma. Revista parisiană constă în o admirabilă scenerie din 15—20 tablouri cari păstrând totuși o legătură între ele înglobează rătăciile zilei (săd rea ministerului, randonul lui Pelletier d'Oasis, etc. etc.) și scete crovice din viața misticăului lor oriental și prin psihologia, atât de originală proprie raselor galbene, oferă un vast teren de imaginație revististilor; ș'apoi scene spanole și rusești, cari p-sionează toate straturile populației sensibile de spontana expansiune a sufletului spaniol sau a misticismului slav. Artiștii de talia lui Mistinguette cântă și sute de mii de franci, și să nu ne miram, căci în o singură seară, a Crăciunului, Casino de Paris a încasat 80.000 franci, adică un milion de lei.

Marele organizator de reviste este dl Voltera, care dirijează aproape toate marile teatre de reviste, ca Folies Bergere, Casino de Paris, Moulin-Rouge, Palace, ca să amintim în treacă câteva — și în același timp un compozitor de talent. Revista cea mai reușită, revistă triumfală pe limbajul revististilor este fără contestatăe *Bonjour Paris* dela Casino de Paris.

Tabloul întâi reprezintă muiimea dela orășe, curioasă, sensibilă, în pândă actualităților, niște cuplete spirituale... și o cortină de dantele cu desenul în relief (gumpure) spală ca cețea dimineții tresururile nu de o 100 de dansatoare ș'apoi a doua din mătase multicoloră cu niște motive chinezesti, culoarea „mauve”, ne privează de admirabila vizuine.

Insă n'aveam mult să ne căsim... iată cortina a doua se ridică din nou... dantela urnită de cinci dansatoare cu pieptul nud, numai șoldul rămâne întemnițat într'un combincion discret de mătase... răsăteșe: norii și un nou tablou apare năntea ochilor noștri uchiți. Mistinguette revenind din America e întâmpinată la porțile Parisului de Prefectul de poliție, în persoana distinsului artist St. Granier... S'au o descriere a Americii. Am locuit în etajul al 155-lea, cu

scensorul se călătorește o ziă întreaga găsești acolo restaurant, bufet și un balet de balet, chiar și pe proverb alui un Tom cu ochelarii pieziși pe nas, vechi lo impacient asupra momentului când fusse de mătase, cari înurcă și profanează con-cu trăsăturile mlădoase ale femeii se prăștie ca fulgii la suflarea crivăului cadral unei admirabile pravești. Prefec de poliție repiș:

*Jes, voi aveți toate acestea.
 Jes, va mândriți cu para-trasnetul
 Pe casele marelui Babylon — New York
 Noi avem însă femei dragălate cu ochii
 Cu gestul mlădios și voi tănții după
 Noi avem lumina, savanți ca nimeni alți*
 [Casino! din Paris.

E vorba însă de dolari, de franci, de litică și cortina cade în urările de entușiate, chemând la rampe pe Mistinguette și Anții Granier. Schimbarea de scenă se face în teva ci pe și trebuie să admirăm în adea tehnica teatrului parisian.

Scena următoare e tabloul moravului parisiene... un inventator vinde pentru de franci un aparat care se agită la o minciună... Sbrri... soț a norocosului cumh rator sosește. Unde ai fost, ce-ai făcut? a luat masa la restaurant cu un colabon de a lui: Aparatul nu se agită... Uff respesotul usurat...

— Nu v'ajii îmbrățișat?...
 — Nu! — răspunde es liriștit... Aparat se agită. Acelaș joc, soțul ei strigă foc.
 — De câte ori?
 — Odată! fu răspunsul... Aparatul agită...
 — Miei!... aho!...
 — Mai de multe ori... — răspundea și aparatul se calmează...
 — Dar, spune mi tu, nu mai înșelet odată, — întreba ea pe soțul ei...
 — Jur... jur că nu! — și aparatul plodează.

Iată în câteva trăsături revista parisiană Frivolitate, destrăbălare, se va esclama bancue moralistilor casuști, cari își b-găse bul acolo unde nu le fierbe oala... Mardarie, Mardarie, vor striga tinerii înflăcăraș gândul acuns că odată nasul bogat să se cu stigmatul moralistilor de ocaziuni.

Cert, revista e în serviciul bunului a gustului maselor, cari își pot permite de a plăti un bulet de 5 franci în priveștiilor celorlor, a toaletelor de tot soțul să se fineze. De aceea Parisul are ceva dist aristocratic, din bătrânețea senină care pudiază măsurile de p-rsuasiune colectivă care moda, gustul, felul de a fi se impu prin culorile strigătoare, ca de pildă, roșie galbăn și vânat, întrunite sub brăsa tei și cotsajele hainelor prea moderne aripi de stamină semi cult. Ș'asa i e rafina gustului, se impune precum civilizația a cum pogoarele se civilizează, așa și gu frumo-ului se perfecționează devenind o cesitate.

— Nu! Și inteleg cum la răspunsurile mele i se aprinde în suflet dorul de a ști, cum îi scipese ochii când e vorba de „ban”. Se înalță în vârful picioarelor ca de obicei a când nu-ajută răruunchi lui de tineri ca să porucă așa și-mi strigă:
 — Și cu a... lași lucru baltă?
 — Bă... nu... adică... răspund eu încurcat... vă așteptam pe Dtră... sigur... șă... L'am înguștit. Cudalbu se umfia în pene, se în semănuță la față și mă bote pe umeri:
 — A! B uun... B ne te-ai gândit Straja... am să te fac plutonier... Chiamă căți-va oameni... poate's bani... dar ști... Imi facu semn du înd degetul arătător la buze: Să nu spui la nimeni că-i foc... M'ai înțeles?
 — Înțeles... Cudalbu fierbe!
 — Auzi? Nimeni... nimeni... să nu între... pune și o santinală la poartă... Porucă să nu lase pe nimeni să intre... otaș grade-o fi... Indepănește poruca data cu sfintește pun o santinelă cu armă la poartă și chem și un fierar. Omul bucuos de meseria lui, se aou a vârtos de muncă. Bate în broas și cercetează puțifele și canatuile uși și iar bate, bate de se cutremură casa. Cudalbu tremură lângă mine piin de nerăbdare.
 — Da'o în? Da'o fi? Ziceam:
 — Știu eu! Să vedem...
 Fie arul lovește stras ic în cassă, Cudalbu mă priede de umăr de parcă și ar aduce aminte de ceva și când fierarul lovește în usa casei de bani Cudalbu o șterge afar' pe ușa odăii...
 — ...că de, cine știe... poate uagurii vor fi pus niscavai bombe și... tinerete ca a lui... deh!...
 — Bine, zic eu Dta, te f rești dar fierarul nu trebuie să se ferească.
 Dacă e bombă și se sparge, nu-l omoară? — Ce-mi pasă: moare el tu mor eu... Nu înțeleg?
 — Nu mă dumiresc: eu, fierarul, Dta, toți... oameni suntent și... Cudalbu uitându-se pe gese zise plicisit:
 — Tot nu mă înțeleg! Oameni, oameni, nu zic, ba dar nu pe aciaș treaptă...
 — H hă! fac eu, acuma vin de-acasă. Iolăuntru e un haos nu pricep și nu mai

— Ce-ai găsit?
 — Nimic!
 — Cum?
 — Păi... Casaș piină cu cenușe... aplic să vad. Cudalbu desamăgit imi vântu ur cenușă pe sub nas din cutiuțele goale. Din ce odată se oprește. Se întoarce laspre mine și zâmbind... A prias a se veselii... Răde. Ră Com Cudalbu... Scoate o cutie:
 — Ah... și-o ridică izbânditor... Aia... M'apropii. Fierarul obosit, trăgând de tr'o „Domniță” întoarce capul liniștit:
 — Ce e?

Cudalbu se căsnește s'o deschidă. O de faț. Cudalbu și-a lăsat sprănceana ridică. Are o cută la frunte. Cudalbu nu mai ră nu mai zâmbeste ci îngrijorat scoate a plic mare. El rupe la un capăt nerăbdă O scriso-re și un florin unguresc. Ne de teste foiaș de hârtie cu două rânduri sc pe românește:

„Pântru ostensio voștra giunge un florin”
 „Istvan și Jullsko”

Ne-a bufnit pe toți răsul. Cudalbu s'a strecurat pe ușă Injurând
 Am stat mult timp lângă faimoasa de bani privind scrisoarea, florinul, cenuș de Acum nu mai e sgomot, acum e liniștate li-ște mare. Afară doar santinla se mai stește la v-re-un îndrăsnet:
 — Ce i mă? Dece mă oprești?
 — Nu e voce!
 — Dece?
 — Scurt! nu e voce... Apoi tainic:
 — Dl sublocotenent Cudalbu...
 — Ei?
 — ...are treabă... și ti o afocere...
 Mă tolănesc din nou pe pat. Imi aru ochii gânditor înspre pereți. Și ta inseran ce mă cuprinde, chipurile din ranele anu ce mi se pare că prind să mi zâmbescă de jcuritor...

— Văi! sunt nerăbdator... și privește pe gram și se vără în geam de i s'a turtit basul ca t'upul unui melic ce pleacă cântinel la preumbiare. Din pricina sgomotului din lăuntru nu mai pricep când se oprește ciocanul și nu mai sud lovitura ciocanului. Cudalbu între-bă:
 — Dece șade fierarul?
 — Ștu eu!
 — Da te... du-te și vezi. Sonei să-i dea zor, s'o spargă... haid! spune-i... spune-i că i dau și tu și țil...
 Întru și îl întreb pe fierar:
 — Șezi?
 — Da!
 — Ai ostenit?
 — Nu!
 — Atunci?
 Imi răspunde liniștit:
 — Am sfărâmat-o.
 Es afară. Cudalbu mă privește c'o sprănceană ridicată. Zic:
 — A sfărâmat-o...
 — Da? Nu mai spune... li dau și lui știe... Și se prăbuși pe ușă cu un ecos din rușii. Întru și eu mai târziu. Cudalbu cu mânele în casa de bani mi-se părea că răcolește sau numără ceva.

Pelerinaj la locurile sfinte

După cum am spus în numărul precedent, pelerinajul ortodoxiei din toate țările se vor aduna într-un sinod ecumenic la Ierusalim. Cu ocazia acestui sinod este proiectat și un pelerinaj la locurile sfinte. Organizarea pelerinajului este în studiu. Și până când se vor putea face toate aranjamentele pentru participare, ni se dau aceste orientări (după Revista Teologică):

1. Pelerinajul se organizează independent de delegațiunile care va reprezenta bisericile la sinodul ce se va aduna la Ierusalim.
2. Pelerinajul se va face chiar dacă sinodul, din vreo ocazie oarecare, nu s'ar putea ține anul acesta.
3. Cheltuielile de călătorie și găzduire vor fi suportate de fiecare pelerin și credem că se va ajunge, fără fiind numărul mare de participanți ce se prevede, ca să poată fi suportate și de pungile celei mai modeste.

Trecând azi pe lângă o vitrină din localitate, am rămas plin de mirare cu o hui așezată la un anunt, care spunea despre pelerinajul la Roma cu ocazia anului sfânt 1925. În arătarea acel anunt motivul călătoriei la Roma și prin el se înceamă lumea ca să meargă număr cât mai mare la serbările catolice.

Sunt sigur că vor merge și necatolicii, și românii ortodocși. Prin aceasta nu vreau să spun că n'are omul ce vede în Italia și în Roma — unde am stat și eu a doua oară de o săptămână — am avut deci ocazia de a vedea toate comorile artei — atât păgâne, cât și creștine — din Roma și celelalte cetăți ale Italiei. Aș dori mult să le mai pot vedea și chiar cât mai des să le pot admira. Măcar să o simt omul cu aceea ocazie de a se bucura din punct de vedere al artei și al gustului rafinat. A merge însă la Ierusalim, a te urca pe Golgota, a face o călătorie în Valea Cedronului — chiar numai gând — și atât cum și se împline sufletul și tremură inima de emoție sfântă. Parcă ai cele 12 evanghelii din Joia Mare. A vedea locurile din Evanghelii: Ierusalimul

și împrejurimile-i admirabile cu muntele Măslinilor, cred că face o impresie și mai profundă, căci sunt locurile pe unde a umblat Mântuitorul cu apostolii săi.

Senzatia pe care am avut-o, de câteori am făcut o plimbare pe „Via Appia“ (fora di Roma), unde Apostolul Petru — fugind de martiriu — se întâlnește cu Hristos, și'n nedumerirea sa l'întreabă: „Quo Vadis Domine?“ — a fost respusă: „Dăseminea și atunci când, continuând a-ela drum înșir, au ajuns la schitul calugărilor trapezi, numit „Quattro fontane“ unde, după scurta tradiție, i-s'a tăiat capul apostolului Pavel, ca unuia, care avea drept de apelațe la titlul: „Civis romanus sum“.

Văd muntele Aventin, văd Monte Palatin cu mirajurile sale din timpul împăraților romani, văd chiar Capito-inul, pe care-l priveam și-vea cândva chiar în răsărit de soare din Piazză Venezia... Parcă le văd și acum acele locuri de glorie a străbucilor noștri și senzația de odinioară iar e vie în mine...

O! dacă am putea noi vedea încă Ierusalimul, senzația și emoțiile divine cu cât n'ar fi mai palpabile și mai mărețe, căci printrăsele cu atât mai vătos am vedea pe însuși Domnul și Mântuitorul lumii. Astfel ne-am întors acasă mai umiliți și cu sufletul mai bun.

Prin aceste cuvinte se face apel la toți creștinii și românii, mai ales la aceia, cari s'au învrednicit a fi în situație de a-și putea cu ușurință satisface ațarea gusturi și plăceri în această lume atât de materialistă — dacă și mai aduce aminte că sunt botezați în legea lui Hristos — să nu întârzie a folosi prilejul fericit de a vedea locurile sfinte, chiar și numai din curiozitate. Pelerinajul vor avea momente de fericire divină, vor simți aceea bucurie, ce a simțit-o Sf. Elena — când a găsit crucea pe care a fost răstignit Mântuitorul lumii.

Deși toată suflarea românească să nu piardă prilejul binevenit de a merge mai întâi la Ierusalim Domnului Isus Hristos.

Pr. Dr. I. Felea

Cronica muzică

Palatul Cultural: Concertul Jean Proșteanu

Arad, 25 Febr.

În fața unui auditor entuziasmat până la limita emoțiilor a avut loc Marți seara concertul violonistului Jean Proșteanu. Aranjat în sala Palatului Cultural a prins să se desfășoare, ca de data aceasta, de persoanele care au interpretat cele mai dificile opere muzicale, rezervate numai talentelor mari. În adevăr, Jean Proșteanu este un mare artist, care întrupează toate calitățile necesare: o tehnică dusă până la perfecțiune, însușirea rară de a lasuflui instrumentul și nota pronunțată personală a interpretării. Facem marturisirea că nu auzisem Jean Proșteanu și că audiența de ieri i-păra a întrecut cu mult așteptările noastre. Până la concertul de mîine dîunăzi la Ateneul din București, lumea muzicală românească nu cunoștea pe acest artist, a lui înfățișare evocă vr-muri de mult timp. Modestia sau închegarea către o îndrăznelă, proprie adevăratelor temperamente artistice, a lipsit până acum muzica românească de un vrednic reprezentant.

Concertul de ieri seară a fost o adevărată revelație, chiar pentru admiratorii cari în urmărit, s'ri de-arândul, risipa de talent ce o făcea Proșteanu în conducerea unei orchestre.

Compunerea programului, cu bucați cari tot tot atâtea pietre de încercare pentru artiști interpreți, e ea însăși o dovadă a simțului cu care acest artist a forțat de-a dreptul porțile talentului consacrat.

Concertul de Vientemps a pus, dela început, la contribuție, toate calitățile distinsului muzician și în special rezistența. Sonata No. 2 a lui Bach și Accadantio de Kreutzer a evidențiat funcția tehnică salutară din interpretarea Srenadei lui Ciaikovski și Souvenir de Moscou de Viatavski radia în valuri, temperamentul feros al executantului.

Însușirile lui Proșteanu se desopeleau gradat, pe măsura executării programului pentruca, la sfârșit, interpretarea celor două mai grele opere ale lui Paganini „God Save the Queen“ și „Palpin“ să fie, pur și simplu, uluitoare. Virtuozitatea artistului nu era egalată decât de darul de a fascina auditorul, în faza cărui, vioara lui înfățișeri de vraje. Și, peste toate, aceea caracteristică personală care dă unorii notelor legitime din arcașul lui Proșteanu accentul unui plâns stăpînit, un strigăt trist, obsedant, pe care nu-l uita multă vreme.

O surpriză tot așa de mare a produs și compoziția sa proprie, „Vogelgesang“ în care inspirația se întrece cu tehnica și care nu are nimic a invidia dela cele mai consacrate bucați ale genului.

Concertul de aseară a fost un strălucit triumf pentru Proșteanu și ceasuri de înaltă emoție artistică pentru cei ce au avut fericita inspirație să asiste.

Vicky B.

INFORMAȚII

I. P. S. S. Mitropolitul Bălan al Ardealului la Arad

Eri poarte a întâi în țară — prin punctul Cortici — I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului, care — după cum se știe — a fost supus unei operații într'un sanator din Viena.

I. P. S. S. a descins la consistoriu, ude în timpul zilei de ieri 25 Februarie a primit vizita tuturor membrilor consistoriului, cari și-au exprimat velle lor mulțumiri și negărita bucurie pentru însănătoșirea I. P. S. S. S.

Tot în decursul zilei de ieri I. P. S. S. a făcut o vizită diui Vasile Goldiș care fiind suferind, este oprit de doborîi a părăsi patul, a făcut apoi o lungă vizită diui I. C. Georgescu, prefectul județului, la locuința dsale, mulțumindu-i cu acest prilej pentru vizita ce d. prefect i-a făcut-o, în sanatoriu din Viena, a patra zi d'pă operație. Pr-babil că în vizita care i-a făcut-o a discutat și chestiunea alegerilor sinodale și a alegerii Episcopului.

I. P. S. S. Mitropolitul Bălan, fiind întrebat în privința scaunului de episcop din localitate, a declarat că numai bunul Dumnezeu știe ce se va întâmpla, spunând totodată că lucrările Consistoriului în acest scop l'au mulțumit cum nu se poate mai mult fiindu-i adus la cunoștință faptul că totul merge în deplin acord între factorii principali așa că alegerea de Episcop se va face în deplină armonie. I. P. S. S. cu trenul de astă-noapțe a plecat la Sibiu.

Tratatul în chestia tramvaelor comunale

A sosit ieri în localitate delegatul societății „Bihor“ pentru a trata mai departe chestia instalării tramvaelor comunale în orașul nostru. Dsa a luat contact cu dl dr. Ioan Robu p'imerul orașului de la fundși di inginer Kaufmann directorul Uzinelor comunale. S'au făcut diferite propuneri, urmându-se ca-vel mai târziu — la 10 Martie a. c. rezultatul acestor tratative să fie supus comisiunilor tehnice și financiare pentru o rezolvare decisivă.

Activitatea diui Iorga la Paris

Paris, 23. — Profesorul N. Iorga a ținut aseară o conferință la Institutul oceanografic, vorbind despre: originea și starea actuală a minorităților din România Mare. Asistau și diui Diamandi și Cantaeuzino.

Amânarea unei consfătuiri

Consfătuirea care urma să aibă loc Vineri la prefectura județului cu diui președinți ai comisiunilor de ocol s'a amânat deoarece dl inspector general Manolescu nu poate sosi în localitate decât săptămîna viitoare.

În aceeași zi va avea loc o consfătuire în privința construcției școlare, la care vor participa și toți domnii ingineri silvicultori împreună cu dl Piso, director regional silvic.

Din județ

Moarte suspectă
În ziua de 21 Februarie locuitorul Covaci Ioan originar din comuna Adea, cu domiciliul în comuna Iacu; sfârșindu-se în localul primăriei Zmandonoz venindu-l rău a încetat din viață. Existînd bănueli că această moarte nu ar fi naturală, s'a deschis ancheta.

Nenorotie
Locuitorul Galop Vasile din comuna Reșeniș fiind angajat ca lucrător la exploatarea rădurei Ulmiș din jud. Bihor — proprietatea frnel „Lupova“ în ziua de 22 Februarie a tamponat de un vagonet încărcat cu lemne. Fund internat în spitalul Iacu, toate intervențiile medicilor au rămas zadarnice, căl lovitura fiind prea puternic dată, în ziua următoare nenorotul a încetat din viață.

Furt de alimente
În noaptea de 23 Februarie răfăcătorii necunoscuți au furat — prin efracție — din mălăria diui S. Schwartz Oscar din comuna Cermci mai multe alimente, păgubindu-l astfel de peste 1500 lei.

Condamnarea unui notar incorect

Notarul Aurel Guita din comuna Seneclăniș acuzat de săvîrșirea mai multor ne-reguli în serviciu a fost dat în judecata consiliului de disciplină. În ziua de 24 Februarie comisiunea constînd din disciplinarii formată din diui Hărgot, Pătruș și Pocio Iacu judecînd cazul numitului notar, l-a condamnat la 6 luni deservite cu pierderea salariului pe tot acest timp.

Legea teatrelor

Proiectul de lege al teatrelor, publicat în ultima vreme, va suferi numeroase și importante modificări. Revizuirea lui se va face de îndată ce d. Al. Lapedatu, ministrul artelor va termina proiectul de lege al culterelor, care se va mai lucra încă o săptămîna cel puțin.

Legea teatrelor va fi adusă în Camera, încă în această stagiune parlamentară.

Salonul Oficial în 1925

Ministrul C. Belor și Art-ilor aduce la cunoștința tuturor artiștilor plastici din România, că Salonul Oficial din 1925 va avea loc în lunile Aprilie și Maiu la Ateneul Român.

Juriul Salonului a fost format anul acesta din dl Ștefan Poescu, președinte al juriului și delegat al ministrului, membrii: Gh. Pătrașcu, I. St. r. de, I. Teodorescu Sion, Ștefan Dumitrescu, Camil Rescu, I. Thorma, Costin Petrescu, Fr. Stork, I. Jalea și O. Han.

Pentru orice informații, artiștii se vor adresa diui N. V. Cioca, șef de serviciu în ministerul Artelor însărit să înd-plinească funcția de secretar al Salonului Oficial.

La Salon anul acesta nu se primesc decât lucrări originale de pictură, pa-tele, apa-rele, deseneuri, sculptură în metal, marmură, pi-tră, ip-os, teracotă, lemn și m-dalii; gravură apusofere, litografii, xilografii și artă decor-tivă care nu a mai figurat în altă expoziție anterioară.

Data la care își vor trimite lucrările cei

ce doresc să participe la Salon, se va anunța la vreme.

R. gut-mentul de funcționare al Salonului se poate cere grauit dela secretarul Salonului, președintele Sindicatului Artelor frumoase, St. Mărcuș, inspector al artelor Oradea Mare, Emil Isac inspector al Artelor Cluj, I. Thorma dir. șc. de Arte Frumoase Băia-Mare, d. r. șc. de Arte Frumoase Iași, dir. șc. de Arte Frumoase Chișinău și dl Zirra din Conservatorul de Muzică din Cernăuți.

Legiunea soldaților români americani

La Jongstown s'au pus bazele unei organizații a foștilor soldați români în armata americană, adică s'a organizat. Legiunea foștilor soldați români americani. S'a ales un comitet compus din 5 persoane și anume: Dumitru Lazar, Ioan Orbu, Bucur Stoia, Ioan Malene provizor și Eugen Patachi și ca secretar s'a ales N. P. Codrea. S'a decis ca înscrierea să fie gratis, iar cota lunară să fie de 25 cenți.

Parlamentul

Camera

Ședința dela 24 Februarie 1925

Sedința se deschide la orele 3 d. a. Prezidează d. M. Orleanu

Pe banca ministerială au loc diui I. G. Dica, dr. Angelescu, N. N. Săveanu, G. Cipăianu, general Moșoiu, N. D. Chirculescu, G. Tătărescu și general Vaitoianu.

D. General VAITOIANU, ministrul comunicațiilor, depune un proiect prin care se ratifică o tranzație între Stat și o societate de navigație.

D. M. FRIGATOR face o comunicare cu privire la o improprietăre din comuna Spantof din jud. Iiovo.

D. V. MAGIARU se ocupa de unele persecuțiuni politice la care s'ar dăda prefectul de Director, d. Tascu Pacerea.

D. N. L. SAVEANU, ministrul Sănătății, depune doua proiecte de legi ale ministerului de domenii pentru ceziune de terenuri.

Se intră în ordinea de zi. Se continuă discuțiunea proiectului de lege pentru modificarea art. 81 din învățămîntului superior.

D. dr. JIANU, în continuare spune că sunt înca te afirmările unor ziare că dsa ar ataca guvernul pe chestiunea modificării art. 81 din învățămîntului superior.

Proiectul în discuție, continua dsa nu ur-mărește, desigur, decât îmbunătățirea Universităților, dat fiind rolul covârșitor de însemnt pe care îl au aceste focare de cultură în organizația unui Stat.

Îl pare rău că s'a luat în discuție acest proiect, iar al usile a fost înmormîntat în secții, — ceaceo vedește că nu ar exista o egalitate de tratament.

Se ocupă în mod amănunțit de situația care se crează prin această modificare adusă în deshabotul Camerei prin inițiativa parlamentară.

Ultima oră

O carte verde românească.

BUCUREȘTI. — Dl Chirișescu, directorul Băncii Naționale a fost însărcinat din partea Guvernului, ca să colecteze toate documentele, ce se vor publica în cartea verde, referitoare la conflictul economic dintre România și Germania.

Logodna diui Aristide Blank.

BUCUREȘTI. — Dl Aristide Blank, directorul general al Băncii Marmorosch Blank din București s'a logodit cu d. soara Vota Vestnich, fiica fostului președinte al consiliului de miniștri din Belgrad.

Proiectul reformei votului universal în fața Corpurilor legiuitoare.

BUCUREȘTI. — Cercurile politice bine informate comentează știrea, că proiectul reformei votului universal va fi supus încă la sesiunea corentă adunării deputaților.

Înapoierea d-lui Hiotu.

PRAGA. — Dl Hiotu, ministrul României la Praga, care nu de mult a fost numit ministrul al Curții Regale, a părăsit ieri capitala Cehoslovaciei. A fost condus la gară de către reprezentantul guvernului, corpul diplomatic și de personalul legației române. Dl Hiotu a fost decorat de dl Masaric cu ordn „Leul Alb“.

Plecarea comisiunei germane din Paris.

PARIS. — Comisiunea economică germană, a plecat la Berlin într'un concediu de 14 zile. La Paris a rămas numai o sub-comisiune, care va perfectua acordurile de până acum.

Starea de asediu în județele bulgare din apropierea frontierei jugoslave.

SOFIA. — Guvernul a proclamat starea de asediu în județele vecine cu Jugoslavia, vroid astfel să împedice eventualele atacuri ale comunistilor refugiați în Jugoslavia.

Desființarea Curței de Apel din Tg.-Mureș.

BUCUREȘTI. — Ministrul de justiție a desființat Curtea de apel din Târgu-Mureș. Personalul a fost transferat în parte la Curtea de apel din Brașov, iar cealaltă parte la Curtea de apel din Prahova.

Restabilirea diui Mussolini

ROMA. — Dl Mussolini s'a restabilit înfrînt de care suferise, dar la sfatul medicilor nu va părăsi camera încă câteva zile.

Cutremurul din Luttich.

LUTTICH. — În regiunea Luttichului s'a simțit un cutremur de pământ violent, însoțit de un mormur subteran. Mai multe case au suferit stricăciuni. Cîteva femei au murit de spaimă.

Mari furtuni în Anglia.

LONDRA. — Asupra Angliei s'a dezlănuit o furtună groznică. Navigațiunea pe canal este foarte periclitată. Undele mării au cauzat pagube enorme la portul Dover.

Condoleanțele „Ligi Națiunilor“ d-nei Branting.

GENEVA. — Dl Mello Branco, președintele consiliului „Ligi Națiunilor“ a trimis o telegramă de condoleanțe văduvei lui Branting.

Corespondențe din județ

Șiria

Un frumos gest de pietate

Împlinindu-se în 20 Febr. a. c. 6 ani, de ad mult regretata noastră marită dna Regina Dr. Hotărân, a fost asasinată alături de frul său Gheorghe, în modul cel mai mișleac, de către hoșd-tele bol-evizate în Anla. — Reuniunea Femeilor Române în localitate și-a împlinit cu ocaziunea acestei triste aniversări o pioasă datorință de de data, ca fostă primă prezidntă a acestei Reuniuni, — depunându-i pe mor-tuar o frumoasă jerbă de flori naturale, înmormîntate de elevii școlii, de pe coastele al-mulului.

Depunerea cununii s'a făcut cu o deosebită solemnitate. În prezența membrilor comitet, actuala prezidntă, dna Valeria Iuta, în câteva cuvinte adănc simțite premia omagii și recunoștința Reuniunii, rud-pe cei prezenți să rostească cu toții o scurtă rugăciune, pentru odihna reposedatei urma cîrui act de pietate, depune cununa frumosul mormînt.

Fiindcă la acest act pios au luat parte clasele superioare dela școala primară de băieți, directorul școlii dl I. Mladin adresă-n-te școlardor, fine o curăntare ocazională

Furt de cai

În toaptea de 20 Febr. indivizi necunoscuți, s'au introdus în grajdul locuitorului Predeșcu Ioan din comuna Nădlac, de unde i-au furat doi cai în valoare de 20.000 lei. Numitul locuitor avînd d' micului numai la un km. distanță de frontieră, se crede că acești cai i-au fost furți de contrabandiști care li vor fi și tre uit în Ungaria.

Șirianul.

Înveci să l'î fie amintirea!

Furt de cai

În toaptea de 20 Febr. indivizi necunoscuți, s'au introdus în grajdul locuitorului Predeșcu Ioan din comuna Nădlac, de unde i-au furat doi cai în valoare de 20.000 lei. Numitul locuitor avînd d' micului numai la un km. distanță de frontieră, se crede că acești cai i-au fost furți de contrabandiști care li vor fi și tre uit în Ungaria.

Artistice -- Culturale

Pentru monumentul lui Eminescu la București

În 14 Martie a. c. pianista noastră **Elisabeta Cotruș** va da la București, sub patronajul Fundației Culturale „Principale Carol”, un concert în Sala Sindicatului Ziaristilor.

Acest concert se da în folosul fondului pentru ridicarea unui monument lui Eminescu la București.

Poemul dlui Ștefan Bălcăști, „**Darul Vozilor**” ce s'a reprezentat pentru prima oară pe scena teatrului din Arad în anul 1922 când a fost la încoronare și din care „**Tribuna Nouă**” a publicat câteva scene, după ce s'a reprezentat acum în ultima

vrime cu succes la Clujova, s'a pus sub tipar și va apare în curând în colecția casei de editură „**Romuri**”.

Sub numele „**Periszkop**” va apărea în curând în localitate o revistă maghiară de avangardă, sub direcția dlui **G. Szanto**.

A apărut: „**Slove**” revistă culturală (Anul II, No. 12) cu colaborarea scriitorilor: Paul I. Papadopol, Vasile Al. George, Enric Fortuna, Traian Cristescu, Zaharia Stancu, N. Milcu, Eugen Constant etc... Redacția și Administrația: Bălcăști, jud. Dolj.

Economice.

Noua emisiune a Băncii „Victoria”

Plasamentul numerarului în valori bancare a fost, întotdeauna, cel mai sigur și va rămâne, și pe viitor, cu toate împrejurările adverse din ultimul timp. O oarecare neîncredere s'a observat, în anii din urmă, în vechiul regat, din cauza scăderii sub valoarea nominală a multor acțiuni de-ale instituțiilor bancare, scădere datorită operațiunilor riscante, în special de valută, ale acelor bănci. Totuși dividendul, pentru cumpărătorii mai noi, a fost, în toate cazurile, suficient, depășind pe acela al întreprinderilor industriale sau petrolifere, ale căror acțiuni servesc mai mult jocurilor la Bursă.

În Ardeal însă, acțiunile bancare și-au păstrat în tot timpul locul de frunte, întrucât conducătorii instituțiilor nu s'au lăsat ispitiți de perspectivele câștigurilor mari și lăcomiilor îndrăznețe. În învălmășeșul crizei generale ele și-au conservat soliditatea de ordină mergând, totuși, în pasul vremii, în ce privește avantajele acționarilor. În această privință, situația băncii „**Victoria**”, una din cele mai vechi și mai reputeate instituții din Ardeal, servește drept pildă. Înzeștrată cu capitalul clasei mijlocii ea a știut să și păstreze rolul de fortăreață a economiei românești în această regiune, trecând biruitoare peste toate circumstanțele cari au sguđuț temelile marelui majorității a întreprinderilor similare. Insuși faptul lansării unei noi emisiuni în momentul de față este o dovadă de soliditatea acestei bănci, întrucât instituții cu mult mai mari

n'ar putea avea astăzi curajul unui asemenea gest. Apelul la noui subscrieri este în adevăr, perfect justificat. Ultimul bilanț al acestei bănci este oglinda fidelă a unei prudențe și pricepute condăneri. Acțiunile și-au păstrat, în tot timpul, o primă moderată, contrariu multora d.a instituțiile similare cari, sau și au scăzut acțiunile sub valoarea nominală din cauza operațiunilor nereușite sau au făcut prime exagerate cari ridică, întotdeauna, îndreptățite suspiciuni. Iar dividendul de 25% este cel mai avantajos plasament pentru micile capitaluri, cari nu sunt astfel supuse risicului dobânzilor uzurare ce au pot garanția niciodată siguranța capitalului. În afară de aceasta investirea în acțiuni bancare este mult mai profitabilă decât d.punerea spre fructificare, care nu poate atinge niciodată procentul de 25%.

În aceste condițiuni, succesul subscripțiunii la noua emisiune a „**Victoriei**” este asigurat. Sunt trei elemente principale cari concură la acest rezultat: siguranța capitalului investit, maximum de profit și conștiința că se ajută la prosperarea unei întreprinderi cari constituie cu adevărat o plînghe de sprijin pentru economia națională.

Dupăcum suntem informați emisiunea a fost chiar de pe acum în mare parte iscăiită, urmându-se o febrilă activitate atât la centru, cât și la cele cinci sucursale ale băncii „**Victoria**” în județ.

Cât grâu avem în țară

Producția grâului în România se cifrează pentru 1924, după datele de până acum, la 191 654 vagoane la care dacă adăugăm circa 40 000 vagoane rămase din recolta grâului 1923, avem un total de 230.000 vagoane (în cifră rotundă); dacă din acest total se scad 55.000 vagoane necesare însemnărilor, ne rămâne un stoc de 175.000 vagoane grâu și dat fiindcă exportul de grâu dela Iulie 1924 până azi a fost extrem de redus cel mult 3-4% din disponibilul de mai sus, rezulă că în țară se găsește grâu trebunios pentru consumația internă până la viitoarea recoltă.

Cât grâu s'a cultivat și produs în România în 1924

În 1924, grâul a ocupat la noi suprafața totală de 3.172.102 Ha., sau 26,71%. Cifra de mai sus decompunându-se pe provincii revine Vechiul Regat 1.392.047 Ha. (23,64 la sută din totalul culturilor), B. sarab. 854.415 Ha. (27,67 din totalul culturilor), Transilvania 895.793 Hectare (34,44 la sută din totalul culturilor), iar B. covina 29.847 Ha. (10,08 la sută d.n totalul culturilor). De pe aceste suprafețe s'au obținut: 9.436.097 chntale în Vechiul Regat, 365.088.200 kgr. în B. sarab., 584.743.900 kgr. în Transilvania și 23.102.600 kgr. în Bucovina, sau în total, 1.216.544.400 chintale pentru întreaga România.

Acord comercial între Grecia și Ungaria

În Ungaria se pregătește încheierea unei convenții comerciale cu Grecia. Misiunea conducătorului sindicatului elen al comercianților a avut un succes deplin.

El a reușit să infinteze în Atena o casă mixtă de comerț, eleno maghiară, care este cea mai serioasă bază a schimbului de mărfuri între Grecia și Ungaria.

Gaidusek, conducătorul misiunii, a mai înființat și un organ de informațiuni care va face posibil contactul direct al tuturor cercurilor competente maghiare și grecești.

În fine a mai reușit să pregătească terenul și în Turcia pe seama intereselor maghiare, așa că în timpul cel mai scurt, anumite reprezentanțe de interese vor înființa în răsărit o organizație centrală foarte folositoare.

Se speră că acestora va urma încheierea unui tratat comercial greco maghiar.

Devizele și valuta.

Rador, 25 Februarie.

BURSA:		
Zărilor:	Deschiderea:	Închiderea:
Berlin	1238.43	12387.50
Amsterdam	208.55	218.55
New-York	520.50	52037.50
Londra	2478.—	2478.—
Paris	2705.—	2705.—
Milano	2110.—	2105.—
Praga	1541.25	1540.—
Budapesta	72.—	72.—
Belgrad	8.40	8.40
București	253.75	255.—
Varșovia	100.—	100.—
Viena	7335.—	7335.—

Cursul devizelor București

pe ziua de 25 Februarie 1925.	
	Cerute.
Paris	10.78
Berlin	—
Londra	982.—
New-York	207.—
Italia	837.—
Elveția	39.50
Viena	29.—
Praga	6.16
Budapesta	—

Valute:		
	Cerute	Oferite
Napoleon	750.—	—
Mărci	47.50	—
Leva	135.—	—
Lire otomane	104.—	—
Sterline	960.—	—
Francezi	10.85	—
Elvețieni	39.—	—
Italiani	8.40	—
Drachme	335.—	—
Dinari	325.—	—
Dolari	203.75	—
Marca poloneză	37.—	—
Coroana austriacă	28.50	—
„ maghiară	27.50	—
„ cehoslovacă	5.90	—

EXTRAS

din Catalogul editurii „Cartea Românească”

Cartile se găsesc în toate librăriile din țară. Acolo unde ele nu se află, amatorii le pot comanda direct la „**Cartea Românească**”, București, Bul. Academiei No. 3, trimitând costul anticipat, prin mandat poștal.

Anghel D.: Poezii. O adevărată operă de pietate literară s'a îndeplinit dându-se la lumină, strânse laolaltă margaritarele poetice ale delicatului scriitor D. Anghel. Sunt în acest volum adevărate frumuseți de acelea, ce nu pot fi întâlnite decât în opera marilor poeți ai omenirii. **Lei 28.—**

Alexandri V.: Poezii. Poeziile burduului dela Mircești, scrise dela 1842 până la moartea sa, sunt strânse laolaltă în această carte. Ca limbă și idei sănătoase poeziile lui Alexandri au darul de a ne oțeli sufletele și de a ne mări dragostea de țară. **Lei 30.—**

Alexandri V.: Teatru Vol. I. Cel ce și-a pus tot sufletul pentru întărirea teatrului la noi a fost Alexandri care a scris anume, în acest scop, comedii și scenetele comice, din care amintim: **Mama Anghelușă, Kera Nastasia, Soldan, etc.**, atâtea comedioare ce învelesc pe toți și sunt cele mai potrivite pentru Teatrele populare. Celelalte volume vor apare succesiv. **Lei 35.—**

Alexandrescu Gr.: Versuri și proză. Aceasta este singura carte în care sunt reunite poeziile și proza celui ce a evocat cu atâta putere frumusețel trecutului nostru. Aci se găsește vestita „**Umbră lui Mircea la Cozia**”, aci „**Răsăritul lunei la Drăgășani**”, „**Mormitele**”, etc., cum și fabulele poetului; iar, la sfârșit, o fermecătoare peregrinare prin cele mai frumoase Mănăstiri din țară. Ed. nouă. **Lei 30.—**

Brătescu-Voinesti Al. I.: În lumea dreptății. Întâilul volum de adevărate perle literare, eșite din pana măiastră a marelui nostru, sciitor. Aci dăm peste schițele și nuvelele sale cele dintâi, adevărate comori de artă și de simțire: **În lumea dreptății, Paui, Două surori Microbul, Sămbata, Magheranul, Pană Trăsnea Sântul, etc.** **Lei 15.—**

Brătescu-Voinesti Al. I.: Intuneric și lumină. Al doilea volum de nuvele și schițe, datorite acestui măestru al prozei noastre, se bucură de aceeași mare trecere printre cititori.

Amintim, pe lângă hităia bucată, următoarele frumuseți: **Scrisorile lui Mișu Gerescu, Bianca lui Isaia, Calătorului li șade bine cu drumul, Privighetoarea, Neculăjfa Minciună, etc.** **Lei 15.—**

Băgulescu G. Căp.: Zile de energie. Amintiri. Printre puținele cărți bune, inspirate până acum de războiul nostru național, trebuie pusă și aceasta a căpitanului Băgulescu care ne face să trăim adevărat viața de necazuri și primejdii, durată în tranșee de ceice s'au jertfit pentru țară. **Lei 6.50**

Coșbuc Gheorghe: Cântece de viteză. În această carte sunt strânse într'un mănunchiu poeziile de un vajnic eroism în care „**Poetul țărănimii**” a cântat isprăvile vitejești ale celorce și-au vărsat sângele pentru țară la 1877-78. **Lei 20.—**

Coșbuc Gheorghe: Fire de tori. Acesta este titlul întâiului șireag de mărghăritare, întâilul mănunchiu de poezii al poetului care, dela Eminescu încoace, a atins cele mai înalte culmi ale desăvârșirii poetice. **Lei 35**

Coșbuc Gheorghe: Povestea unei caroane de oțel. O operă în proză a marelui poet, închinată spre slavirea „**Marelui Căpitan**” care a purtat steagurile țării la isbândă, împreună cu norodul acesta de țărani, cari pleacă în bătălie chiind și cântând ca la nuntă. **Lei 20.—**

Coșbuc Gheorghe: Ziarul unui Pierde vară. Un alt șireag de nestemate, de o măestrie ajunsă la cea din urmă desăvârșire, cu care a dăruit literatura românească marelui poet. **Lei 20.—**

Coșbuc Gheorghe: Balade și idile. Întâilul volum de poezii cu care marelui nostru Coșbuc și-a făcut debutul în literatură, fermecând pe toți prin puterea de simțire și prin perfecțiunea fără de seaman a tuturor veritabilelor nestimate din acest volum. **Lei 25.—**

Coșbuc Gheorghe: Războiul nostru pentru neamănare. O altă operă în proză datorită lui Coșbuc și în care marelui scriitor istorisește pe șart într'un graiu avântat, cele mai mișcătoare episoade din Războiul dela 1877-78. **Lei 20.—**

Creangă I.: Opere complete. una din cărțile cele mai prețuite și mai tate de cititori — cartea de povești a re lui prozator Ion Creangă.

Limba neaoș românească, presărată multime de expresii luate din gura pa lui, în care sunt astermulate operele as, viguros scriitor graiul curat popular al ror poveștilor lui, cum și hazul cu a tichite, le face deopotrivă de dragi ror. **Lei 30.—**

Cazaban Al.: Păcatul Sfinției Și lăta încă unul din cele mai atrăgătoare mănunchiuri de nuvele ale marelui humorist Cazaban în toate stărue are, cuceritoare putere de observație și anală, notă muncalită ce pune stăpânire pe o de îndată ce prinde să citească vre'o pa de ori unde, din această carte. **Lei 30.—**

Căliman N. Dr.: Cum să ne apătim sănătatea. Iată o carte menită să aml cele mai mari foloșe ori cui îi cad nevi mână, prin sfaturile bune date anume a ne feri de atâtea molime și boale e part amenință sănătatea. **Lei 10.—**

Dulfu P.: Grăia lui Novac. Este vestirea faptelor vitejești ale unuia din mari dragi eroi ai poporului nostru, lui Novac, cum îl știe tot norodul. Scriitorul povestește cu un avânt dinate ce crescând și într'o limbă curat româneșă și prinsă în haina unui vers curgător, mizele isprăvi vitejești ale lui Novac. **Lei 10.—**

Dulfu P.: Isprăvile lui Păcată. Într'operă cu care popularul scriitor a literatură noastră și în care ne prezim Păcală, eroul popular al glumelor, ele posed ne fac să rădem cu lacrimi. Această carte a fost premiata de Academia de mână. **Lei 10.—**

Dulfu P.: Dumnezeu și oamenii caldă tălmăcire a Sfinției Scripturi pe sul tuturor, înfăptuită de marele scriitor piularului scriitor care ne înfățișează în viața a Mântuitorului lumii, povestim versuri curgătoare și de o rară limpedare de genaiu, trecerea pe pământ a lui Iristos. **Lei 10.—**

Tipografia „Aradul”

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A.

ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)